

ובהרבי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה

מנהג תימן באבילות לקטן

ערוך מתוך שע"ה למרן הגר"י רצאבי שליט"א,
יו"ד סי' קע"ז הט"ז וסי' קפ"ז הי"ג
קטן או קטנה שמת להם מת, אפילו אם
הם לא הגיעו לחינוך (עיין לעיל חלק
אורח-חיים סימן ע"ד סעיף ב'), מְקַרְעֵין
להם קריעה קצת משום עגמת-נפש,
דהיינו להרבות האבל. ואם הגיעו לחינוך,
מצוה לקרוע כמו גדולים [סימן ש"מ סעיף
כ"ז ואחרונים]. ולעניין דיני אָנִינּוֹת
(המבוארים לקמן סימן קע"ח) יש אומרים
שאינם נוהגים בקטנים אפילו הגיעו לחינוך
[שדי חמד מערכת אנינות אות י"ד], וכן לא
כל דיני אבילות, אך מנהגינו אינו כן:
יש אומרים כי קטן שמת לו מת, אינו חייב
המשך בעמוד הבא

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

אדם כי ימות באהל (במדבר יט. יד)

ישראל מטמין באהל ואין הגוים מטמאין באהל, שנאמר אדם כי ימות
באהל. ישראל קרויין אדם שנאמר ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם
(יחזקאל לד, לא), אתם קרויין אדם ואין אומות העולם קרויין אדם. דבר אחר
אדם כי ימות באהל, המת עצמו מטמא באהל, אין הכלים הנוגעים בו
מטמאין באהל אלא כמגע בלבד. דבר אחר זאת התורה אדם כי ימות
באהל, אמר רבי שמעון בן לקיש אין דברי תורה מתקיימין אלא במי
שממית עצמו עליהן, שנאמר אדם כי ימות באהל. אמר רב יהודה אמר רב
לעולם אל ימנע אדם עצמו מבית המדרש ואפלו שעה אחת. אמר רבי
יוחנן לעולם אל ימנע אדם עצמו מבית המדרש ואפלו בשעת מיתה,
שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל ואפלו בשעת מיתה תורה. רב
כהנא הוה קא חייף וסריק רישיה ויתיב קמיה דרב [פרש"י: חופף ראשו
ומעדין בעצמו בשעה שהיה לו ללמוד תורה]. אמר ליה, לא תמצא בארץ
החיים (איוב כח, יג) [פרש"י: משמע שמקללו לא תבוא לעוה"ב]. אמר ליה
מילט קא לייט לי מר [מקלל אותי מר], אמר ליה הכי קא אמינא לך [כך
אני אומר לך], לא תמצא תורה כמי שמחיה עצמו עליה. עכ"ל.

ובגמרא תענית (ז). מובא: אמר רבי אושעיא למה נמשלו דברי תורה לשלשה משקין הללו במים וביין ובחלב דכתיב הוי כל
צמא לכו למים וכתיב (ישעיה נה. א) לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב. לומר לך, מה שלשה משקין הללו
אין מתקיימין אלא בפחות שבכלים אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה, כמו שאמרה בתו של הקיסר לר'
יהושע בן חנניה, אי חכמה מפוארה בכלי מכוער [רמוזה לו שהוא חכם אך מכוער]. אמר לה, אביך שם יין בכלי חרס. אמרה לו,
אלא במה נשימו? אמר לה, אתם שאתם חשובים תשימו אותו בכלי זהב וכסף. הלכה ואמרה זאת לאביה. שם אביה את היין
בכלי זהב וכסף והחמיץ היין. באו ואמרו לו. אמר הקיסר לבתו, מי אמר לך כך? אמרה לו, רבי יהושע בן חנניה! קראו לו. אמר לו
מדוע אמרת לה כך? אמר לו, כמו שהיא אמרה לי, כך אמרתי לה. שואלת הגמרא, והרי יש יפים שיוודעים תורה? משיבה
הגמרא, אם היו מכווערים, היו יותר חכמים, ופרש"י שאי אפשר לנאה להשפיל דעתו ובא לידי שכחה. ובתוספות פירשו, אם
היו שונאים היופי הוה תלמידי חכמים ביותר. ע"כ.

ומכל הנ"ל ילמד האדם לחינוך ילדיו, שככל שייפה בניו וישקיע בחיצוניותם [כמו שמורגל בפי האנשים לומר 'שיראה טוב'],
משפיע הוא לרעה על תלמודם של בניו, ואף אם רואה שחכמים הם, עדיין הוא מגרע מחכמתם הגדולה שיכלו להשיג. ואף אם
ההורה עצמו אינו מייפה בניו, אך הוא עצמו מתקשט ומתנאה לבל תדח שיערה ממקומה וכ"ש אם הוא מסלסל בשערו או
מתנאה בבגדיו וכו', אל יפלא בעיניו שבניו יתאוו גם לזה ומעשה אבות סימן לבנים. ואין ר"ל שצריך האדם לכער עצמו, אדרבה
כבר מובא בגמרא ופסקה הרמב"ם בה' דעות (פ"ה ה"ט) שבגדי הת"ח יהיו נאים ונקיים ולא יהיה שמנונית על בגדו וכו' יעו"ש
באורך. לכן יכלכל אדם דרכיו במשפט ולא יתן עיניו בחיצוניות, אלא מאי דנצרך לו שלא יהיה מבוזה. ודי לחכם להבין דברים
אלו אל נכון, וה' הטוב יפקח דעת כולם אכ"ר.

יתגדך משפע בריכה העליונה, האיש היקר במעלה, אשר ידיו רב לו בהרמת קרנה של תורה, ובגדר
מוסיף והולך ה"ה צמח חייבי הי"ו, יאריך ה' ימיו בטוב ושעותיו בנעימים, בגריאות איתנה ושמחה של
תורה מאירה על פנים, וכל זרעו ילכו בדרך אצותינו הקדושים, צדיקים ישרים וברים, אכ"ר

מחידושי רבותינו

פתרונות לפרשת 'קרח'
אחוזה חידה! 'תשתרר' (במדבר כ. זג)
הזוכה בהגרלה: מי שהכל שלו.
מי בתמונה: טרם נפתרה!

אזרחי חיה!
לשוננו הצליחתו
וכסותו הכשילתו
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

לרפואת
סעדיה עדי בן שלום צובירי
בשכחע"י

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא
האמנתם בי להקדישני וכו' (במדבר כ. יב)
בענין חטא מי מריבה רבו הדעות ולא מצאתי
בהם קורת רוח דלכולהו אית פרכא עיין
הראב"ע והרמב"ן ז"ל, גם לפי פירוש ר"ח
ששבחו הרמב"ן ז"ל לא יצדק מ"ש ה' יען לא
האמנתם בי".

ועוד היה לו להקב"ה להתפייס כמו שנתפייס (ב) ר"י מרב אדא שידוע ומפורסם בישראל שאין כחו של
משה עושה שום נס אלא כחו של הקב"ה, גם שכבר מסרו מודעא כוללת על זה ואמרו ונחנו מה' ואם
אמרו נוציא לכם מים ותלו הגדולה בעצמם למה יעיד הכ' ומשה עניו מאד.
גם למה יאמר וה' התאנף בי על דבריכם והוא שקר כי על דברי עצמו הוא שהתאנף, וחזר עוד פעם
שניה גם כן לומר, גם בי התאנף ה' בגללכם וכפי זה אינו בא בגללם אלא בגלל עצמו וגבהות לבו ח"ו.
גם הרב פירש בדרך אחר ובעיניו שהוא פ"י יקר ועשה למשה רבינו ע"ה נביא עובר על דברי עצמו וכי
סלקא דעתך שה' יאמר ענין לעשות ומשה ישנה ויעשה ענין אחר היפך מה שאמר ה' והלא שמואל
תלמידו אומר כי חטאת קסם מר"י ולא פגי שביעית (כמ"ש במד"ר פ"ט ו').

ואשר לעד"ן לומר שחטאו משה ואהרן תחלה במה שהניחו לישראל לעשות זו המריבה, כי מאחר שראו שאין שם מים לעדה
היה להם להאמין בה' ולעשות כבתחילה במי הצור או בענין אחר מעצמם קודם שיריבו ישראל עמהם ויתחלל ש"ש. וא"ת לא
היו יכולים לעשות כך הרי כבר אמר משה ואם בריאה יברא ה' מדעתו והסכים הקב"ה עמו ונעשה כן, אף כאן היו יכולים
לעשות כן ולא היו ישראל באים לידי מריבה זו והיה מתקדש ש"ש בתוך בני ישראל בעשותם כן, שידעו ויראו כי צדיק מושל
יראת אלקים וכל הדבקים בה' לא יעצר אותם הטבע ולא יעלה בדעתם שה' ימית איתם בצמא למיעוט רחמיו על עבדיו או
למיעוט השגחתו בהם ח"ו באמרם לו גוענו וכו', וזהו מצד מיעוט רחמים, ולמה הבאתם וזהו מצד מיעוט השגחה, וכשנתעצלו
בוזה שלא האמינו שיעשה להם ה' נס ושהוא עומד על ימינם להושיע להם הראו חולשה בדרכי ה' ומתחלל שם שמים ומטילים
ספק גם על הנסים הראשונים בראותם כי הן עתה עת צרה גדולה היא ולא יכלו להושיענו כי לא מצאו עוד עצה ותחבולה
ואפסה תקותם, והנה כשגדלה המריבה הזאת מישראל על משה ואהרן אז יובא משה ואהרן מפני הקהל אל פתח אהל מועד
ויפלו על פניהם שידבר עמהם ה' ויורם מה שיעשו, ואמר לו ה' קח את המטה והקהל וגו' רמז להם שהם היו יכולים לעשות כן
מתחלה או על ידי המטה או ע"י הדיבור שידברו אל הסלע ונתן מימיו כמו שדבר אל הארץ ופתחה את פיה, וזהו שאמר הכתוב
והוצאת להם מים והשקית ר"ל מעצמך, וא"צ צווי כי הפרנס שמסרו בידו המפתחות יעשה כל הצורך מעצמו ולא יתמתן ויטול
עוד רשות מן המלך כי לחטאת תחשב לו שעל מנת כן עשאוהו פרנס ומסרו בידו האוצרות, והנה כשהרגישו בחטא זה חשבו
עוד לתקן מחילול ה' שגרמו ואמרו לעיני כל ישראל שמעו נא המורים המן הסלע הזה נוציא לכם מים, רצונם לומר שמעו נא
המורים, כמו הבינו ודעו הפתאים כי הפתי כשלא יבין יהא ממרה את פי המצוד. אותו, ואמרם המן הסלע הזה, להראות להם
שיש יכולת בידם להוציא להם מים בכל ענין שירצו ואם תרצו מן הסלע הזה נוציא לכם מים. וכל זה אמרו כדי להודיע לישראל
שביד נביאי ה' להמית ולהחיות בכה דבקותם בה' והיטיבו כל אשר דברו, אבל מכל מקום כבר נתרשלו בעבודתם וגרמו חילול
ש"ש שעה אחת ולא יפה לתקן את המעוות כמו המתקן מעיקרו, ולכן אמר ה' אח"כ למשה ולאהרן יען לא האמנתם בי
להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה שהמתעצל בעבודתו יעמידו אחר במקומו וזהו קנסו, לפיכך צעק
משה ככרוכיא אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וכי לאכול מפריה ולשבוע מטובה היה צריך, אלא כוונתו שימחול לו ה'
וירצהו לעמוד לפניו לשרתו לרעות ביעקב עמו ובישראל נחלתו.

ומעתה בני אם תרוץ בדרך זו לא תכשל לעולם, כי בכל המקומות שנזכר
עון זה של מי מריבה למשה מוכח כפירוש הזה וכן מה שאמר הכתוב אח"כ
המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה', כי לא הקפיד ה' אלא על
המריבה שגרמו להם להטיח דברים כלפי מעלה להתחרט על יציאת
מצרים חסד נעורים שהוא לטוב לנו, ונתחלל שם ה' במריבה זו ויקדש בם
במשה ואהרן, וזהו ממש כשלא הביאו ישראל לארץ. שאז נתקדש שם ה'
כשידעו שהקפיד ה' על צערם של שעה אחת, ושאינו חפץ בבזיונם אלא
שיעשו רצונו ולא יחסרו כל טוב לעולם.

(משכיל דורש' למהר"י קורח זצ"ל)

נפס בעזשת
המצלמה!
זה מה
שתלמיד
עושה
בהפסקה!!

לעילוי נשמת סעדיה בן מנצור ז"ל, רפאל בן סעדיה ז"ל,
עודד בן צדוק ז"ל, משה בן סעדיה ז"ל, רדה בת עוזר ע"ה, ,
תנצב"ה

לז"ש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

מקבלים יסורים באהבה

ידוע ומפורסם שאבותינו הקדושים נע"ג היו מקבלים יסוריהם באהבה, ולא זו בלבד אלא גם היו מצדיקים עליהם את הדין כשארע להם דבר תקלה או צער שהיו מרימים עיניהם לשמים ואומרים 'חטאתי לה'. והגיעו למעלה זו, כי מאז קטנותם היו שומעים את כולם מדברים וחיים כך, וממילא נחדר הדבר בלבם. ואף דודתי (אחות אימי שהסתלקה לבית עולמה השבת האחרונה) שושנה ראיבי ע"ה שנולדה בעת עלייתם ארצה בעליה הגדולה, וסבלה יסורים שונים ומשונים כל חייה, לא פסק פיה מלהודות ולברך את ה' ב"ה, ואף בשנתיים האחרונות שהמחלה הנוראה פגעה בה והרופאים נתנו לה זמן קצר מאוד לחיות, והיא חיתה הרבה יותר ממה שאמרו לה, ואף הפטירה כנגד הרופא 'תראה אני חיה גם לאחר הזמן שאמרת לי, אתה לא קובע ה' ב"ה קובע' וסבלה יסורים קשים ומרים, לא פסקה פיה מלהודות לו יתברך, והיתה אומרת 'ה' ב"ה אני שלך, תעשה בי מה שאתה רוצה, רק תן לי כח לעמוד בייסורים'. ועל אלה וכאלה נענה אחריהם, 'מתי יגיעו מעשינו למעשה אבותינו, תנצב"ה.

פניני הלכה

המשך מהעמוד הראשון

באבילות אעפ"י שהגיע לחינוך, ואפילו הגדיל תוך השבעה, כיון שבשעת מיתה היה פטור, בטל ממנו כל דין אבילות וסימן שצ"י סעיף ג'. ורק באבילות של-שנים עשר

חודש על אביו ואמו שהוא משום כבודם, צריך הוא לנהוג ונחמית אדם כלל קס"ח סעיף ו' וקיצצ"ע סימן רי"ז סעיף ב' ועיין גשר החיים פ"ט סימן ג' סעיף ג'. אך מנהגינו שהקטן שהגיע לחינוך, יושב להתאבל, ומתבטל מתלמוד תורה כל שבעה ווממילא נלמד לשאר דיני האבילות שנוהגים בו וכן מפורש בדרישה סימן ש"מ הביאו הט"ז שם ס"ק ט"ז וכ"כ מהרי"ע בשבט יהודה על דברי השלחן ערוך סימן שפ"ד סעיף ה' אבל שיש לו בנים קטנים אין לבטלם וכו' דלא מיירי אלא בקטנים שלא הגיעו לחינוך דאם הגיעו לחינוך חייבים בכל דיני אבילות וכו' והא דסימן שצ"י מיירי מטעם חובת גוף הקטן אבל משום הטעם שהגדולים חייבים לחנכן לא מיירי דאה"נ דינם ככל שאר המצוות שחייבים לחנכן יעו"ש וכ"כ עוד בספרו מטה יהודה בהלכות תשעה באב סימן תקנ"ד דין א' ותניא דמסייע להו הרי"צ גיאת במאה שערים חלק ב' דף ל"א ע"א ועיין פתח הדביר הלכות ק"ש סימן ע"א סעיף ח' דשקיל וטרי בדין קטן לענין אנינות והעלה שהוא פטור ואם כן אין למנעו לקטן מק"ש ותפילה ע"ש ועפ"ז כתב השדי חמד מערכת אנינות אות י"ד שהקטן מותר בבשר ויין ע"ש אבל למנהגינו נראה שהוא הדין שנוהג בו כל דיני אנינות ובספר פני ברוך סימן כ"ה הערה ט' אסף דעות הפוסקים וע"ע שם בסימן י"ח סעיף ה' לענין כיבוס ובסימן י"ט סעיף ט' לענין תספורת וכן בילקו"י סימן ד' סעיף ט"ז וסימן ח' סעיף ה' ושו"ת יבי"א ח"ו סימן כ"ט וע"ע נתיבי עם דף שנו"י שג"ח ובית מועד פרק ג' הערה ט' ובדברינו לעיל חלק אורח חיים הלכות תשעה באב סימן ק"ה סוף סעיף י"א ולקמן סימן קפ"ט סוף סעיף ט"ז.

אשתך כגפן פוריה ברכתך ביתך בניך כשתילי זיתים סביב לשלחנך (תהילים קכח. ג)

יש להתבונן וליתן לב בדברי נעים וזמירות ישראל, מרן מלכא משיחא, דוד המלך עליו השלום, במקרא קודש הלזה, מה טעם המשיל ודימה את האשה לגפן פוריה אשר ברכתך הבית, ומה טעם המשיל ודימה את הבנים לשתילי זיתים אשר סביב השולחן, מה הקשר ביניהם ומה בא ללמדנו במשל זה.

אלא דוד המלך עליו השלום בא ללמדנו, כי אם זכה האיש הישראלי והוא הולך בדרכי התורה הקדושה, הרי מן השמים יסייעוהו ויברכוהו, כי אשתו תהיה כגפן פוריה, כלומר שתפרה ותרבה ותהיה כגפן הגדלה בתוך הבית וענפיה יוצאים החוצה. להיות בניה אמונים עלי תולע, לבושים משי ורקמה, מלאים דעת וחכמה, אנשי מעש טוב, צנועים במעשיהם הטובים וידועים מאוד בפעליהם המפוארים, שמועתם נודעת לתפארת ולתהילה, נושאים חן ושכל טוב בעיני כל רואיהם הרוחשים להם כבוד. ובעניינים אלו, רבה זכותה של האשה, אשת חיל, עטרת בעלה, אם הבנים שמחה.

והמשיל את הבנים לשתילי זיתים. מה הזית יש לו סגולות מיוחדות, אשר אי אפשר להרכיב אותו על מין אחר, כך יזכה האיש כי בנו יהיו שתילי זיתים, דומים לאביהם ומובדלים מהאחרים ההולכים בדרך לא טובה ובארחות עקלקלות. דבר אחר, מה הזית אינו עומד בשלכת, כך בנו יהיו תמיד ירוקים בתורה ובמצוות ובמעשים טובים. מה הזית יש בו דברים טובים רבים, כי הוא טוב לאכילה, שמנו דולק בכל הנרות, ואורו זך ובהיר, כך בנו יהיו מגוונים במעלותיהם השכליות והרוחניות, מהם בעלי מקרא, מהם בעלי משנה, מהם בעלי תלמוד, מהם בעלי משא ומתן באמונה, מהם אנשים חכמים נבונים וידועי בינה חכמה ומדע.

וכל זה מפני יראת שמים המדריכה את האיש הישראלי בחן אמריה הנעימים של התורה הקדושה, הנאמר בה (לעיל י"ט) יראת ה' טהורה עומדת לעד. וזהו שסיים (לקמן פסוק ד') הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'. ואשרי הזוכה לזה.

פאר מלכות' למהר"ם בן אור זצ"ל

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל,
דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל,
יפה בת יחיא נהרי ע"ה, שושנה בת יחיא ראיבי ע"ה, תנצב"ה

חכמי תימן

הרב יוסף בן סעדיה פרחי זצ"ל היה דיין בישוב כמר לפני כמאה שנה. תנצב"ה.

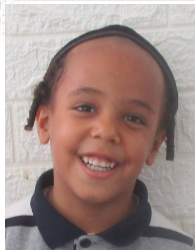
הצטיין משהו מיוחד!!!! קיבל פרס מיוחד!

"כסא דנחמתא"

נשג קמיה יודינו חקרים וחשובים, משאר בשרנו, המשפחה הכבודה, משפחת ראיבי חי"ו על פטירת אס המשפחה וכן לה"ה שלום נהרי חי"ו בפטירת האחות האשה הצדקת שדשנה בת יחיא ע"ה שחזרכנו ביסורים רבים קשים ומרים, וקיבלנו באהבה כדורת ראשונים חקימה וזע ישרים מבורכים, אשר היא וחס בתשב"ר תומכים תעמוד לה זכותה חריבה, ובגן עזן לנפשה תזיח מעזחה את ב"ב ומשפחתה חמב"ה יחוס, ובתוך אבל עיון עליהם ירחם לימוד תשב"ר יקף השנה לזכותה, ויחיו עילוי גדול מאד לנשמתה סאבים יחיו את סאב המשפחה תנולת ועזות תלמוד תורה 'עשרת חיים' וכל התלמידים

הערות, הארות ותשובות לחידות ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009 או במייל: e0504150896@gmail.com

תפארת בנים

להתרגש כל פעם מחדש! ילדים בגילאי 3-4-5 עלו לקרוא בס"ת בפרשת קרח בנימין כמנהג אבותינו הקדושים, הלא המה הילדים הצדיקים:

דוד נהרי נ"י אליהו חסיד נ"י בניה נהרי נ"י שלום משרקי נ"י שלמה מעטוף נ"י בנימין שרעבי נ"י בנימין בן יעקב נ"י.

יה"ר שיגדלו במעלות התורה והיראה בדרך ישראל סבא, ויהיו תלמידי חכמים נבונים וידועים, מאירים בתורה ובמעשים טובים כאבותינו הקדושים

חוגגים סיום חומש ויקרא יה"ר שיזכו לברך על גמרה של תורה.

ברכת ישר כח למשפחות טיירי ומשרקי על העוגות המיוחדות לחגיגת הסיום

בדרכיהם אתהלך....

אני עשיתי את שלי... (חי"ב)

לרפואת ולזוג הגון הרה"ג יחיאל בן יוסף גרפי בשכחע"י

קיבל אותם בסבר פנים יפות והרגיע אותם. לקח את הכבשה, שחט אותה, הכשיר וניקר וחילק לכל העניים. גמרו את החלוקה של הכבשה לעניים, וכבר בערך אחרי הצהריים השעה אחת. אמרה לו אשתו: "תקרא לציבור ותיכנסו לבית הכנסת להתפלל על הגשמים". אמר לה: "אני עשיתי את שלי והקב"ה יעשה את שלו, את תשתיק".

נכנס לאכול צהריים, גמר בערך בשעה שתים, יצא לחוץ והסתכל לשמים ונכנס. מיד עלו העננים והגשם ירד והשקה את כל השדות. והיתה שנה טובה, והאדמה עשתה יבול כפול ומוכפל על השנים הטובות. ונתקדש שם שמים ברבים, ונתוסף כבוד על כבוד ליהודים. וברוך עושה רצון יראיו, אמן.

(יקרא הדורות' עמ' ד"ש מהדורת נוסח תימן)

לזש"ק יובל בן דוד ורות בת זכריה

לזש"ק שלום בן יעקב ומירב טליה בת מנשה